

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

3

SIRA SAYISI: 107

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım'ın Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulduğuna Dair Kanun Teklifi (2/1196) ve Dışişleri Komisyonu Raporu

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic” internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/1196 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı	4
- Genel Gerekçesi	4
• Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi	5
• Dışişleri Komisyonu Raporu	6
• Teklif Metni	8
• Dışişleri Komisyonunun Kabul Ettiği Metin	8
• Anlaşma Metni	9

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

30/10/2018 tarihli Gelen Kâğıtlar Listesi'nde yayımlanan 372669 evrak numaralı "Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması"nın onaylanmasının uygun bulunduğu dair kanun teklifi ve gerekçesi ekte sunulmuştur.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

30.10.2018

Binali Yıldırım

İzmir

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/1196)	
ESAS	Dışişleri Komisyonu
TALİ	Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

"Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması", 7 Mart 2018 tarihinde Ankara'da imzalanmıştır.

Her iki ülkenin vatandaşları ve çalışanlarının sosyal güvenlik haklarının mütakabiliyet esasları çerçevesinde korunması ve güvence altına alınması amacıyla imzalanan Anlaşma ile;

a) Her iki akit taraf mevzuatına tabi olanların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri bakımından eşit işlem görmeleri,

b) Tarafların mevzuatında öngörülen sosyal güvenlik yardımlarına hak kazanılması için akit taraf devletlerde geçen hizmet sürelerinin birleştirilmesi,

c) Geçici olarak diğer akit tarafta çalışanların, kendi nam ve hesabına çalışan ve diğer akit taraf ülkesinde bulunanların, diplomatik misyon mensuplarının ve devlet hizmeti görmek üzere diğer akit taraf ülkesinde bulunanların tabi olacağı sosyal güvenlik mevzuatının belirlenmesi ve böylece mükerrer sigortalılığın önlenmesi,

ç) Aylık veya gelir almakta iken diğer akit taraf ülkesinde ikamet edenlerin aylık ve gelirlerinin yeni ikamet yerinde de ödenmesi,

d) Her iki akit taraf sigortalılarının geçici iş göremezlik hallerinde sağlık yardımlarından yararlanmaları,

e) Her iki taraf yetkili makam ve kurumlarının sosyal güvenlik alanında birbirlerine her türlü yardımı sağlaması ve gereken kolaylığı göstermesi,

amaçlanmaktadır.

T.C.

Cumhurbaşkanlığı

Sayı: 68244839-599-126463

25 Ekim 2018

Konu: Anlaşma

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

7 Mart 2018 tarihinde Ankara’da imzalanan “Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması”nı Anayasanın 90 ncı maddesi gereğince onaylanması uygun bulunmak üzere ilişikte bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip ERDOĞAN

Cumhurbaşkanı

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

14/10/2019

Esas No: 2/1196

Karar No: 76

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cumhurbaşkanlığınca 25/10/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan “Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması”, 30/10/2018 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı İzmir Milletvekili Binali Yıldırım imzasıyla “Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşmasının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Teklifi” olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. 30/10/2018 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza, tali komisyon olarak Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna havale edilen 2/1196 esas numaralı Kanun Teklifi, Komisyonumuzun 27’nci Yasama Dönemi 10/10/2019 tarihli 11’inci toplantısında Dışışleri Bakanlığı ile Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı yetkililerinin de katılımlarıyla görüşülmüştür.

Komisyonumuza havale edilen metinler incelendiğinde Teklif ile: her iki ülke vatandaşları ve çalışanlarının sosyal güvenlik haklarının, müttekabiliyet esasları çerçevesinde korunmasını ve güvence altına alınmasını teminen imzalanan Anlaşmanın onaylanmasının uygun bulunmasının amaçlandığı görülmektedir.

Komisyonumuzda Teklifin tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

Moğolistan ile Orhun Yazıtlarında da tescil altına alındığı şekliyle hem tarihsel hem kültürel anlamda derin bağlarımızın olduğu,

Fiziksel olarak birbirimize çok uzak olmamıza rağmen bu uzaklığın avantaja çevrilmesi niyetiyle özellikle havacılık alanında iş birliği süreçleriyle karşılıklı olarak yakınlaşmak istediğimiz,

Aramızdaki gerçek potansiyeli hayata geçirmek amacıyla karşılıklı ziyaretlerle ilişkilerimizin ivme kazandığı, Temmuz 2019’da Sayın Meclis Başkanımızın Moğolistan’ı ziyaret ettiği,

Aramızdaki bağları güçlendirmek adına hem Moğolistan’da yaşayan Türk vatandaşlarının hem Türkiye’de yaşayan Moğolistan vatandaşlarının sosyal güvenlik haklarının kayıt altına alınması ve korunması ihtiyacının karşılanmasının önemli olduğu,

Özellikle, ülkemizde yaşayan yaklaşık 2 bin civarında Moğol vatandaşı ile Moğolistan’da yaşayan yaklaşık 150 civarında Türk vatandaşımızın sosyal güvenlik haklarının korunması anlamında bu Anlaşmanın hayata geçirilmesinin önemli olduğu,

2013 yılından itibaren vatandaşlarımızın karşılıklı sosyal güvenlik ihtiyaçlarının gündemde olduğu, bu anlamda Anlaşma müzakerelerine 2016 yılında başladığı ve mezkur Anlaşmanın 2018’de Ankara’da imzalandığı,

Moğolistan tarafının iç hukuk onay sürecini tamamladığı,

İfade edilmiştir.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca benimsenerek oy birliği ile maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklifin 1’inci, 2’nci ve 3’üncü maddeleri ile tümü aynen ve oy birliği ile kabul edilmiştir.

Komisyon üyelerinden İstanbul Milletvekili Aziz Babuşcu, Ankara Milletvekili Asuman Erdoğan, Bursa Milletvekili Atilla Ödünç ve Karabük Milletvekili Niyazi Güneş Teklif ile ilgili özel sözcü seçilmişlerdir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Volkan Bozkır</i>	<i>Ahmet Yıldız</i>	<i>Sena Nur Çelik</i>
İstanbul	Denizli	Antalya
Üye	Üye	Üye
<i>Tulay Hatumoğulları Oruç</i>	<i>Asuman Erdoğan</i>	<i>Ahmet Haluk Koç</i>
Adana	Ankara	Ankara
	(Bu raporun özel sözcüsü)	
Üye	Üye	Üye
<i>Aydın Adnan Sezgin</i>	<i>Mustafa Canbey</i>	<i>Atilla Ödünç</i>
Aydın	Balıkesir	Bursa
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Kamil Aydın</i>	<i>Utku Çakırözer</i>	<i>Mehmet Güzelmansur</i>
Erzurum	Eskişehir	Hatay
Üye	Üye	Üye
<i>Aziz Babuşcu</i>	<i>Ahmet Hamdi Çamlı</i>	<i>Yunus Emre</i>
İstanbul	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)		
Üye	Üye	Üye
<i>Zafer Sırakaya</i>	<i>Niyazi Güneş</i>	<i>İsmail Özdemir</i>
İstanbul	Karabük	Kayseri
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI
İZMİR MİLLETVEKİLİ BİNALİ YILDIRIM'IN
TEKLİFİ

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MOĞOLİSTAN
ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- (1) 7 Mart 2018 tarihinde Ankara'da imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti ile Moğolistan Arasında Sosyal Güvenlik Anlaşması"nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- (1) Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

DIŞİŞLERİ KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE MOĞOLİSTAN
ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK
ANLAŞMASININ ONAYLANMASININ UYGUN
BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- Teklifin 1'inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2- Teklifin 2'nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

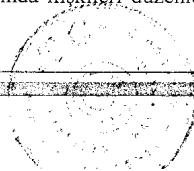
MADDE 3- Teklifin 3'üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
İLE
MOĞOLİSTAN
ARASINDA
SOSYAL GÜVENLİK ANLAŞMASI

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moğolistan Hükümeti, (bundan sonra "Akit Taraflar" olarak anılacaktır.) sosyal güvenlik alanında ilişkileri düzenlemek amacıyla aşağıdaki konularda mutabık kalmışlardır:

Handwritten signature

I. BÖLÜM GENEL HÜKÜMLER

Madde 1 Terimlerin Tanımı

(1) Bu Anlaşmada kullanılan terimler aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

a) Ülke:

Türkiye bakımından, Türkiye Cumhuriyeti ülkesi,
Moğolistan bakımından, Moğolistan ülkesi,

b) Vatandaş:

Türkiye bakımından, Türk vatandaşlığını haiz kimse,
Moğolistan bakımından uygulanabilir mevzuata göre Moğolistan vatandaşı olduğu kabul edilen kimse,

c) Mevzuat:

Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinin birinci fıkrasında belirtilen sosyal güvenlik rejimleri ile ilgili kanun, tüzük, yönetmelik, diğer yasal ve idari düzenlemeler,

d) Yetkili Makam:

Türkiye Cumhuriyeti bakımından Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı,
Moğolistan bakımından Çalışma ve Sosyal Koruma Bakanlığı,

e) Yetkili Kurum:

Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatın uygulamasından ve yardımlar ile aylıkları sağlamakla sorumlu kurum veya kurumlar,

f) Sigortalılar:

Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuatın uygulandığı ve uygulanmış olduğu Akit Taraflardan birinin vatandaşları,

g) Sigortalılık Süreleri:

Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen mevzuata göre sigorta primi ödenmiş ya da ödenmiş sayılan süreler,

h) Aylıklar:

Bu Anlaşmanın 2 nci maddesinde belirtilen tüm aylıklar ile diğer nakdi yardımlar,

i) İkamet:

Sürekli ikamet,

j) Bulunma:

Geçici ikamet,

k) Geride Kalanlar:

Akit Tarafların mevzuatına göre hak sahibi olarak tanımlanan veya öyle kabul edilen Akit Taraflardan birinin vatandaşıları.

- (2) Bu Anlaşmada tanımlanmayan her bir terim, Akit Tarafların mevzuatında hangi anlamda kullanılmış ise o anlamı ifade eder.

Madde 2

Maddi Uygulama Alanı

- (1) Bu Anlaşma aşağıdaki sosyal sigorta kollarına ilişkin mevzuata uygulanır:

A. Türkiye Cumhuriyeti bakımından;

- a) Hizmet akdi ile bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortaları ile hastalık ve analık sigortası,
- b) Hizmet akdine bağlı olmaksızın kendi adına ve hesabına bağımsız çalışanlar açısından malullük, yaşlılık, ölüm, iş kazası ve meslek hastalıkları sigortaları ile analık sigortası,
- c) Devlet memurları açısından malullük, yaşlılık, ölüm sigortaları.

B. Moğolistan bakımından;

- a) Zorunlu sigortalılar için yaşlılık, maluliyet, ölüm sigortası, geçici iş göremezlik yardımı, analık yardımı, cenaze yardımı, iş kazası ve meslek hastalığı fonundan sağlanan yardımlar,
- b) Gönüllü sigortalılar için yaşlılık, maluliyet, ölüm sigortası, geçici iş göremezlik yardımı, analık yardımı, cenaze yardımı ve iş kazası meslek hastalığı fonundan sağlanan yardımlar.

- (2) Bu Anlaşma, bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen mevzuatı değiştiren, yeniden düzenleyen veya bu mevzuatın yerine geçen ya da bu mevzuata ek hükümler getiren her türlü mevzuata da uygulanır.

IK.

- (3) Bu Anlaşmanın yeni bir sosyal güvenlik rejimine veya yeni bir sosyal sigorta koluna dair mevzuata uygulanması, Akit Taraflar arasında bu amaçla yeni bir anlaşma imzalanması yolu ile gerçekleştirilir.

Madde 3
Kişisel Uygulama Alanı

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, bu Anlaşma hükümleri, Akit Taraflardan birinin veya her ikisinin mevzuatına tabi olmuş veya halen tabi olan Akit Tarafların vatandaşları ile bunların geride kalanlarına uygulanır.

Madde 4
İşlem Eşitliği

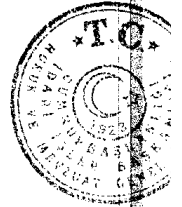
Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, Akit Taraflardan birinin ülkesinde ikamet eden ve kendilerine bu Anlaşma hükümleri uygulanan kişiler, ikamet ettikleri Akit Tarafın vatandaşları ile o Akit Tarafın mevzuatının sağladığı aynı hak ve yükümlülüklerle aynı koşullarda sahiptir.

Madde 5
Aylıkların İhracı

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça, ödmeden sorumlu Akit Tarafın mevzuatına göre hak kazanılan aylıklar, bu Anlaşmanın 3 üncü maddesi kapsamında bulunan kimselere, diğer Akit Tarafa veya üçüncü bir ülkede ikamet etmeleri halinde de bu Akit Tarafın mevzuatına uygun olarak ödenir.

Madde 6
Aylıkların Azaltılması, Durdurulması ve İptali

Aylıkların azaltılması, durdurulması veya iptalinde Akit Taraflar kendi mevzuatını uygular.

II. BÖLÜM UYGULANACAK MEVZUATA İLİŞKİN HÜKÜMLER

Madde 7 Genel Hükümler

Bu Anlaşmada aksine bir hüküm bulunmadıkça;

- (1) Bir Akit Tarafıta ücretli olarak çalışan kişi, çalıştığı Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (2) Bir işyerinin diğer Akit Tarafıta bulunan temsilciğinde ücretli olarak çalıştırılan kişi, bu temsilciliğın bulunduğu Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (3) Aynı zamanda her iki Akit Tarafıta ücretli olarak çalışan kişi, sadece ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (4) Bir Akit Tarafıta bağımsız olarak çalışan kişi, ikameti diğer Akit Tarafıta olsa dahi, çalıştığı Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (5) Her iki Akit Tarafıta bağımsız olarak çalışan kişi sadece ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (6) Aynı zamanda Akit Tarafılardan birinde bağımsız, diğer Akit Tarafıta ücretli olarak çalışan kişi, sadece ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (7) Akit Tarafılardan birinin memurları, kendilerini çalıştıran idarenin bağılı olduğu Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.

Madde 8 Geçici Görevlendirme

- (1) Akit Tarafılardan birinin ülkesinde istihdam edilen kişi, işvereni tarafından belirli bir işin ifası için diğer Akit Tarafa görevli olarak gönderilirse, bu kimse aynı işverenin ücretli çalışanı sıfatını koruması kaydıyla, 24 ayı geçmemek koşulu ile ilk Akit Taraf mevzuatına tabi olmaya devam eder.
- (2) Akit Tarafılardan birinin ülkesinde bağımsız olarak çalışan kişi, geçici olarak faaliyetini sürdürmek üzere diğer Akit Tarafa gittiği takdirde, 24 aya kadar birinci Akit Tarafın mevzuatına tabi olmaya devam eder.
- (3) Birinci fıkradaki süre, her iki Akit Tarafın yetkili makam veya yetkili kurumlarının önceden onayının alınması şartıyla toplam 60 aya kadar uzatılabilir.

Madde 9

Uluslararası Taşımacılık İşletmeleri Personeli

- (1) Merkezi bir Akit Tarafıta bulunan ve kendi adına veya başkası hesabına karayolu, demiryolu, havayolu ya da denizyolu ile uluslararası yolcu veya mal taşımacılığı yapan bir işyerinin, dolaşan veya sefer yapan personeli, işyeri merkezinin bulunduğu Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (2) İşyeri merkezinin bulunduğu Akit Taraf dışındaki diğer Akit Taraf ülkesinde bulunan şube veya daimi temsilcilikte istihdam edilen kimse, bu şube veya daimi temsilciliğin bulunduğu Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.

Madde 10

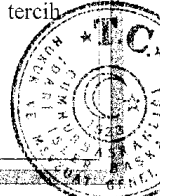
Gemi Mürettebatı ve Gemide Çalışanlar

- (1) Akit Taraflardan birinin bayrağını taşıyan gemide çalışan bir kimse, bu Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (2) Akit Taraflardan birinin limanında veya karasularında istihdam edilen ve gemi mürettebatından olmayan bir kimse, diğer Akit Tarafın bayrağını taşıyan bir geminin yükleme, boşaltma veya tamir işlerinde çalışır ya da bu işlere nezaret ederse, limanın veya karasularının bulunduğu Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (3) Akit Taraflardan birinin bayrağını taşıyan bir gemide bir faaliyet icra eden ve bu faaliyet için kendisine işyeri merkezi veya ikametgahı diğer Akit Tarafıta bulunan bir müessese veya kimse tarafından ücret ödenen kimse, ikinci Akit Tarafın mevzuatına, o Akit Tarafın ülkesinde ikamet ediyorsa tabi olur; ücreti ödeyen müessese veya kimse anılan mevzuatın uygulanmasında işveren sayılır.

Madde 11

Diplomatik Misyonlar ve Konsolosluk Görevlileri

- (1) Akit Taraflardan birinin diplomatik misyon veya konsolosluk mensupları ile bunların özel hizmetlerinde çalıştırılmak üzere diğer Akit Tarafa gönderilenler, gönderen Akit Tarafın mevzuatına tabi olur.
- (2) Diplomatik misyon veya konsolosluklarda çalıştırılmak üzere mahallinden istihdam edilenler, ikamet edilen Akit Tarafın mevzuatına tabi olur. Ancak, bu kişiler istihdam eden Akit Tarafın vatandaşı iseler, işe alındıkları tarihi takip eden üç ay içerisinde, istihdam eden Akit Tarafın mevzuatının uygulanmasını tercih edebilir.

Madde 12
İstisnalar

Akit Tarafların yetkili makamları, bir kişi veya kişi grupları hakkında uygulanacak mevzuat bakımından bu Anlaşmanın 7 ilâ 11 inci maddelerine istisna teşkil eden hükümler üzerinde anlaşabilir.

III. BÖLÜM
ÖZEL HÜKÜMLER

1. KISIM
YARDIMLAR

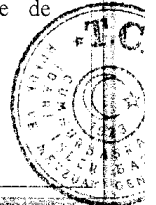
Madde 13
Geçici İş Göremezlik Yardımları

Bu Anlaşmanın 2 nci maddesi kapsamında yapılacak geçici iş göremezlik yardımı ödemelerinin miktarı, süresi ve ödeme şekli yardımı yapan Akit Tarafın geçerli mevzuatına göre belirlenir.

2. KISIM
YAŞLILIK, MALULLÜK VE ÖLÜM AYLIKLARI

Madde 14
Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi

- (1) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylıklardan yararlanma hakkı, bir sigortalılık süresinin tamamlanmış olması koşuluna bağlı ise, bu mevzuatı uygulayan yetkili kurum, gerekiyorsa, diğer Akit Tarafın mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık sürelerini, kendi mevzuatına göre geçmiş süreler ile birleştirir. Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesinde diğer Akit Tarafın geçen ve çakışan süreler dikkate alınmaz.
- (2) Bu maddenin birinci fıkrasının uygulanması sonucu, sigortalının aylığa hak kazanamadığı durumlarda, Akit Tarafların her birinin yetkili kurumu kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini, bu Akit Tarafın sosyal güvenlik anlaşması imzaladığı üçüncü taraflarda geçen sigortalılık süreleriyle de çakışmaması koşuluyla birleştirir.

- (3) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylık hakkı, özel rejim kapsamında belirli bir sürenin tamamlanmasına bağlı ise ve diğer Akit Taraf da aynı rejimi uyguluyorsa, diğer Akit Taraf ta aynı rejim kapsamında geçen süreler de dikkate alınır. Diğer Akit Taraf ta böyle bir rejimin olmaması durumunda bu süreler, genel rejim kapsamında geçen sürelerle birleştirilir.
- (4) Türk mevzuatına göre prim veya kesenek ödenmiş sürelerden bir ay 30 gün, bir yıl ise 360 gün olarak kabul edilir. Moğolistan bakımından prim veya kesenek ödenmiş süreler kendi geçerli mevzuatına göre belirlenir.

Madde 15

Bir Yıldan Az Sigortalılık Süresi

- (1) Bir Akit Tarafın mevzuatına göre tamamlanan sigortalılık sürelerinin toplamı 12 aydan az ise, o mevzuata göre sadece bu sigortalılık süresine bağlı aylık hakkı olması durumu hariç, aylık bağlanmaz.
- (2) Diğer Akit Tarafın yetkili kurumu, aylık hakkının kazanılması ve tutarının belirlenmesinde, birinci fıkrada geçen süreleri kendi mevzuatına tabi geçmiş süreler olarak kabul eder.

Madde 16

Aylıkların Hesaplanması

- (1) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre aylıklardan yararlanma hakkı bu Anlaşmanın 14 üncü madde hükmü uygulanmaksızın kazanılıyorsa, o Akit Tarafın yetkili kurumu, ödenmesi gereken aylık miktarını yalnız kendi mevzuatına göre geçen sigortalılık sürelerini dikkate alarak belirler.
- (2) Sigortalı, Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre bu Anlaşmanın 14 üncü maddesi hükümlerinin uygulanması suretiyle aylığa hak kazanıyor ise o Akit Tarafın yetkili kurumu aylığı aşağıda belirtildiği şekilde hesaplar:
  - a) Yetkili kurum, her iki Akit Tarafın mevzuatına göre geçen bütün sigortalılık sürelerini yalnız bu yetkili kurumun uyguladığı mevzuata göre geçmiş gibi değerlendirerek aylığın toplam nazari miktarını hesaplar.
  - b) Yetkili kurum, toplam nazari miktar üzerinden, kendi mevzuatına göre geçen sürelerin oranını dikkate alarak ödenecek gerçek aylık miktarını hesaplar.
- (3) Yetkili kurum, sadece kendi mevzuatına göre ödenen kazanç veya primleri dikkate alarak aylığı hesaplar.

- (4) Aylığın tutarı, aile bireylerinin sayısına bağlı olarak belirleniyorsa yetkili kurum, varsa diğer Akit Tarafıta ikamet eden aile bireylerini de dikkate alır.

3. KISIM CENAZE YARDIMI

Madde 17

Sigortalılık Sürelerinin Birleştirilmesi ve Cenaze Yardımı Ödenmesi

- (1) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre cenaze yardımına hak kazanılması, bir sigortalılık süresinin tamamlanması koşuluna bağlı ise bu Akit Tarafın yetkili kurumu, gerekiyorsa diğer Akit Tarafıta geçmiş olan sigortalılık sürelerini, kendi mevzuatına göre geçmiş sürelerle birleştirir. Sigortalılık sürelerinin birleştirilmesinde diğer Akit Tarafıta geçen ve çakışan süreler dikkate alınmaz.
- (2) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre sigortalı bulunan bir kimse, diğer Akit Tarafıta öldüğü takdirde, sigortalı olduğu Akit Tarafıta ölmüş gibi kabul edilir ve hak sahipleri cenaze yardımına hak kazanır.
- (3) Her iki Akit Tarafın mevzuatına göre cenaze yardımından yararlanma hakkı bulunuyorsa, sadece ölen kişinin ikamet ettiği Akit Tarafın mevzuatı uygulanır.
- (4) Ölümün üçüncü bir ülkede meydana gelmesi halinde, sigortalı veya aylık sahibinin ölmenden önce en son tabi olduğu Akit Tarafın mevzuatı uygulanır.

4. KISIM İŞ KAZALARI VE MESLEK HASTALIKLARI

Madde 18

Meslek Hastalıkları

- (1) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre meslek hastalığı yardımlarından yararlanma hakkı, hastalığın ilk kez bu ülkenin kendi topraklarında meydana gelmiş olması koşuluna bağlı bulunuyorsa, bu koşul, bu hastalığın ilk kez diğer Akit Tarafıta meydana gelmiş olması halinde de yerine getirilmiş sayılır.
- (2) Bir Akit Tarafın mevzuatına göre meslek hastalığı halinde yardıma hak kazanılması, mesleğin bu tür bir hastalığa yol açabileceği süre kadar yapılması koşuluna bağlı ise, Akit Tarafın yetkili kurumu, gerekli hallerde diğer Akit Tarafın mevzuatına göre bu meslekte geçen süreyi de dikkate alır.

Madde 19
Nakdi Yardımlar

- (1) Her iki Akit Tarafın mevzuatına göre iş kazası veya meslek hastalığı halinde nakdi yardım hakkı doğuyorsa, yardım, sadece iş kazası veya meslek hastalığının meydana gelmesine sebep olan mesleki faaliyetin en son gerçekleştiği Akit Tarafın mevzuatına göre yapılır.
- (2) Akit Taraflardan birinin mevzuatına uygun olarak meslek hastalığı yardımı yapılmış sigortalının diğer Akit Tarafıta ikamet ettiği sürede, bu hastalığının ağırlaşması halinde,
  - a) Sigortalı, ikinci Akit Tarafın mevzuatına göre anılan hastalığa neden olacak veya hastalığı ağırlaştırarak bir faaliyet icra etmemişse, birinci Akit Tarafın yetkili kurumu, uyguladığı mevzuat hükümlerine göre ağırlaşmayı dikkate alarak yardımları üstlenir.
  - b) Sigortalı, böyle bir faaliyeti ikinci Akit Tarafın mevzuatına göre icra etmişse, birinci Akit Tarafın yetkili kurumu, yardımları, ağırlaşmayı dikkate almaksızın uyguladığı mevzuata göre üstlenir. İkinci Akit Tarafın yetkili kurumu ise kendi mevzuatına göre ilgilinin ağırlaşmadan sonraki durumuna göre hesaplanacak yardım miktarı ile ağırlaşmadan önce ödemesi gereken yardım miktarı arasındaki farkı öder.

IV. BÖLÜM
ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 20
İdari Önlemler ve İşbirliği Usulleri

- (1) Akit Tarafların yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanması için gerekli idari düzenlemeleri yapar.
- (2) Akit Tarafların yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanmasında alınan önlemler konusunda birbirlerine mümkün olan en kısa zamanda gerekli bilgileri verir ve bu Anlaşmanın uygulanmasını etkilediği ölçüde ulusal mevzuatında yapılan değişiklikleri bildirir.
- (3) Akit Tarafların yetkili makamları bu Anlaşmanın uygulanmasını kolaylaştırmak üzere yetkili kurumlar ve irtibat kurumları belirler.

- (4) Akit Tarafların yetkili kurumları, Anlaşma ve İdari Anlaşmaya ilişkin bilgilerin yayım ve yayımından sorumludur.
- (5) Bu Anlaşmanın uygulanmasına ilişkin her sorun için Akit Tarafların yetkili makam ve yetkili kurumları sanki bu sorunlar kendi ulusal yasalarını etkiliyormuş gibi birbirlerine yardımcı olur. Bu idari yardımlaşma ücretsiz yapılır.
- (6) Sadece bir Akit Tarafın mevzuatının uygulanması çerçevesinde diğer Akit Tarafta ikamet eden veya bulunan kişiler için yapılan tıbbi muayene, ikamet edilen veya bulunulan ülkenin yetkili kurumu tarafından, birinci yetkili kurumun talebi üzerine ve bu yetkili kurumun hesabına yapılır. Her iki Akit Tarafın mevzuatının uygulanmasıyla ilgili tıbbi muayeneleri ikamet edilen veya bulunulan yerdeki yetkili kurumca ve bu yetkili kurumun hesabına yapılır.

Madde 21

Kişisel Verilerin Korunması

Bu Anlaşma kapsamında bulunan kişilere ilişkin diğer Akit Tarafa iletilecek her türlü bilgi, bu Anlaşmanın uygulanmasında gizlilik değeri taşır ve yalnızca bu Anlaşmanın ve onun tatbik edildiği mevzuatın uygulanmasında kullanılabilir. Diğer Akit Taraf kendisine iletilen bilgileri açıklamaz.

Madde 22

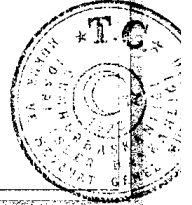
Diplomatik Temsilciliklerin Yetkisi

Akit Tarafların diplomatik temsilcileri ve konsolosluk yetkilileri, kendi vatandaşlarının bu Anlaşmadan doğan menfaatlerini korumaya yönelik işlemler için diğer Akit Taraf yetkili makamları, yetkili kurumları ile irtibat kurumlarından doğrudan bilgi talebinde bulunabilir.

Madde 23

Resmi Dillerin Kullanılması

- (1) Bu Anlaşmanın uygulanmasında Akit Tarafların yetkili makamları ve kurumları, Türkçe, Moğolca veya İngilizce haberleşir.
- (2) Hiçbir talep veya belge, Türkçe, Moğolca veya İngilizce yazılmış olduğu gerekçesiyle reddedilemez.

Madde 24

Giderlerden ve Tasdikten Bağıışıklık

- (1) Akit Taraflardan birinin mevzuatında, o mevzuat uyarınca yazı ve ekindeki belgeler için uygulanan resim ve harç muafiyeti veya indirimi, diğer Akit Tarafın mevzuatının ya da bu Anlaşmanın uygulanması için sunulan bildirim veya diğer her türlü belgeye de uygulanır.
- (2) Bu Anlaşmanın uygulanması amacıyla Akit Tarafların resmi makamlarınca ibraz edilen herhangi bir kimlik beyanı, belge veya bildirim diğer Akit Tarafça onaylanmasına gerek yoktur.

Madde 25

Yazılı Taleplerin Verilmesi

- (1) Bu Anlaşma kapsamındaki başvurular, sigortalının veya aylık sahibinin ikamet ettiği Akit Taraf yetkili kurumuna yapılır.
- (2) Bu Anlaşma kapsamında Akit Taraflardan birinin mevzuatı uyarınca Akit Taraflardan birinin yetkili makamına, yetkili kurumuna veya irtibat kurumuna yapılan başvurular, verilen beyannameler veya itirazlar diğer Akit Tarafın yetkili makamına, yetkili kurumuna veya irtibat kurumuna verilmiş sayılır.
- (3) Bu Anlaşma kapsamında Akit Taraflardan birinin mevzuatı uyarınca yapılan bir aylık veya yardım talebi, diğer Akit Tarafın mevzuatına göre yapılmış sayılır.
- (4) Akit Taraflardan birinin mevzuatına göre yapılması gereken başvurular, itirazlar veya verilmesi gereken beyannameler, aynı süre içerisinde diğer Akit Tarafın yetkili makamına, yetkili kurumuna veya irtibat kurumuna sunulabilir.
- (5) Bu maddenin 1 ilâ 4 üncü fıkralarında belirtilen durumlarda yukarıda belirtilen kurumlar, başvuruları, beyannameleri veya itirazları diğer Akit Tarafın yetkili kurumuna doğrudan veya irtibat kurumları aracılığıyla gecikmeksizin iletir.

Madde 26

Zararların Tazmini

- (1) Bir kimse, Akit Taraflardan birinin mevzuatı uyarınca, diğer Akit Tarafta meydana gelen bir zarardan dolayı yardım görmekte ise ve o Akit Tarafın mevzuatı uyarınca üçüncü kişilere karşı tazmin hakkı var ise, bu durumda tazmin hakkı, birinci Akit Taraf mevzuatı uyarınca kendi yetkili kurumuna geçer.

- (2) Aynı zarar durumundan doğan tazmin hakkı, aynı tür yardımlarla ilgili ise ve bu hak bu maddenin birinci fıkraya hükmüne uygun olarak her iki Akit Tarafın yetkili kurumları için de doğuyor ise, üçüncü taraf, tazminatı bir Akit Tarafın veya diğer Akit Tarafın yetkili kurumuna ödeyebilir. Yetkili kurumlar, alınan tazminatı, ödedikleri yardımların oranına göre aralarında paylaşır.

Madde 27

Haksız Ödenen Meblağların Geri Alınması

Akit Taraflardan birinin yetkili kurumu, sigortalya bu Anlaşma hükümleri çerçevesinde yersiz ödeme yapmışsa, sigortalya müteakabil yardımları ödemekle yükümlü olan diğer Akit Tarafın yetkili kurumundan yersiz ödenen miktarı, sigortalya ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep edebilir. Söz konusu yetkili kurum, bu şekilde mahsup ettiği meblağı diğer Akit Tarafın yetkili kurumuna transfer eder.

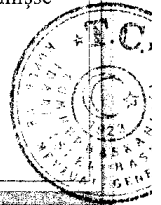
Yersiz ödenmiş meblağın bu şekilde geri ödenmesinin mümkün olmadığı durumlarda, aşağıdaki usul uygulanır:

- a) Akit Taraflardan birinin yetkili kurumu sigortalya yersiz ödeme yapmışsa, bu yetkili kurum, uyguladığı mevzuatta öngörülen şartlar ve sınırlar dahilinde, sigortalya yardım sağlamakla yükümlü diğer Akit Tarafın yetkili kurumundan yersiz ödemeyi, bu sigortalya ödeyeceği meblağlardan mahsup etmesini talep edebilir.

Diğer Akit Tarafın yetkili kurumu, bu yersiz ödeme sanki kendisi tarafından yapılmış gibi kesintiyi mevzuatında öngörülen şartlar ve sınırlar dahilinde yapar ve mahsup ettiği meblağı diğer Akit Tarafın yetkili kurumuna transfer eder.

- b) Akit Taraflardan birinin yetkili kurumu, sigortalya kendi mevzuatı uyarınca avans ödemişse, diğer Akit Tarafın yetkili kurumundan, sigortalya aynı süre için mevzuatına göre ödeyeceği meblağlardan avans tutarını mahsup etmesini talep edebilir. Diğer Akit Tarafın yetkili kurumu kesintiyi yapar ve söz konusu meblağı talepte bulunan Akit Tarafın yetkili kurumuna transfer eder.

- c) Bu maddenin (a) ve (b) fıkraları kapsamındaki talepler, diğer Akit Tarafın yetkili kurumunca bu sigortalya aynı süre için aylık veya yardım ödenmişse karşılanmaz.

Madde 28
Primlerin Tahsili

- (1) Akit Taraflardan birinin yetkili kurumuna borçlu olunan primlerin tahsili, diğ er Akit Taraf üzerinden, diğ er Akit Tarafın benzer bir kurumuna ödenecek primlerin tahsil edilmesinde uygulanan süreç izlenerek aynı güvence ve önceliklerle yapılır.
- (2) Bu maddenin uygulanma usulleri yetkili makamlar arasında yapılacak İdari Anlaşmada düzenlenir.

Madde 29
Ödemelerde Kullanılacak Para Birimi

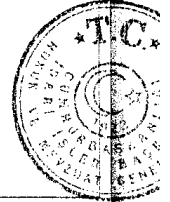
- (1) Bu Anlaşma uyarınca yapılacak aylık ve yardımlara ilişkin ödemeler, ödemeyi yapan Akit Tarafın para birimi ile yapılır. Yersiz ödemelerle ilgili diğ er Akit Tarafa yapılacak ödemelerde de birinci cümle hükmü uygulanır.
- (2) Bu Anlaşma uyarınca Akit Taraflardan birinin yetkili kurumu, diğ er Akit Tarafın yetkili kurumunca sağ lanan tıbbi kontrol muayenesine ilişkin masrafları ödemekle yükümlü ise, borç ikinci Akit Tarafın para birimi ile ifade olunur. Birinci Akit Tarafın yetkili kurumu kendi para birimiyle ödeme yaparak yükümlülüğ ünü yerine getirmiş olur.

Madde 30
İstatistiklerin Değ işimi

Akit Taraf irtibat kurumları, Anlaşma uyarınca sigortalılara yapılan ödemelere ilişkin yıllık istatistikleri, bir sonraki yılın 31 Temmuz tarihine kadar karş ılıklı olarak gönderirler. Bu istatistikler, sigortalıların sayısı ve ödenen toplam aylık ve yardım miktarı ile türü hakkında bilgiler içerir. Bu istatistiki bilgiler, bir formüler ile iletilir.

Madde 31
Anlaşmazlıkların Çözüm lenmesi

Bu Anlaşmanın yorumlanmasında ve uygulanmasında ortaya çıkan her türlü anlaşmazlık, Akit Tarafların yetkili makamları veya yetkili kurumları arasında görüşmeler yoluyla çözümlenecektir.

V. BÖLÜM
GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde 32
Geçici Hükümler

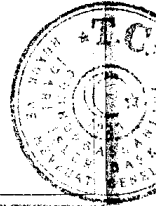
- (1) Bu Anlaşma, yürürlüğe girmesinden önceki dönem için hiçbir yardım hakkı doğurmaz.
- (2) Bu Anlaşmanın yürürlüğe girmesinden önce bir Akit Tarafın mevzuatına göre geçen bir sigortalılık süresi, bu Anlaşma hükümlerine göre doğan hakların belirlenmesinde dikkate alınır.
- (3) Bu Anlaşma uyarınca ödenmesi gereken herhangi bir aylık veya yardım, önceden tasfiye edilmiş haklar dahil olmak üzere, ilgilinin bu Anlaşma hükümlerine uygun olarak talepte bulunması halinde, bir toptan ödemeye yer verilmemiş olması kaydıyla, bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden geçerli olarak ödenecektir.
- (4) Bu maddenin üçüncü fıkrasında sözü edilen talep, bu Anlaşmanın yürürlük tarihinden itibaren iki yıl içinde yapılırsa bu Anlaşmaya göre doğan haklar, ilgili Akit Tarafın mevzuatındaki zaman aşımı nedeniyle hak kaybına ilişkin hükümler ilgili hakkında uygulanmaksızın o tarihten itibaren kazanılır. İki yıl geçtikten sonra yapılan taleplerde ise talep tarihi esas alınır.

Madde 33
Onay ve Yürürlük

Bu Anlaşma her iki Akit Tarafın ulusal mevzuatında öngörülen onay sürecine tabi olup, Akit Tarafların anılan belgenin yürürlüğe girmesi için gerekli iç yasal usullerinin tamamlandığını birbirlerine diplomatik yollarla bildirdikleri son yazılı bildirimim alındığı tarihi izleyen üçüncü ayın birinci günü yürürlüğe girer.

Madde 34
Anlaşmanın Tadili

Bu Anlaşma, Tarafların karşılıklı yazılı rızalarıyla herhangi bir zamanda değiştirilebilir. Değişiklikler, 33 üncü maddede belirtilen usule uygun şekilde yürürlüğe girer.

12.

11

Madde 35
Anlaşmanın Süresi ve Feshi

Bu Anlaşma süresiz olarak yürürlükte kalacaktır. Akit Taraflardan biri, diplomatik kanallar aracılığıyla diğer Akit Tarafa altı ay önceden yazılı bildirimde bulunmak suretiyle Anlaşmayı feshedebilir.

Madde 36
Kazanılmış Hakların Korunması

- (1) Bu Anlaşmanın feshi halinde. Anlaşma uyarınca kazanılmış olan haklar saklıdır.
- (2) Bu Anlaşmanın feshi halinde henüz karara bağlanmamış aylık veya yardım hakları ile ilgili tüm işlemler, bu Anlaşma hükümlerine göre sonuçlandırılır.

Yukarıda yer alan hükümleri tasdiklen aşağıda belirtilen yetkili temsilciler bu Anlaşmayı imzalamışlardır.

Bu Anlaşma, 07 Mart 2018 tarihinde Ankara'da Türkçe, Moğolca ve İngilizce dillerinde, her üç metin de aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer orijinal nüsha olarak düzenlenmiş ve imzalanmıştır. Yorum farklılıklarında İngilizce metin esas alınacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

MOĞOLİSTAN
HÜKÜMETİ ADINA

JÜLDE SARIOĞLU
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK
BAKANI

CHINZORIG SODNOM
ÇALIŞMA VE SOSYAL KORUMA
BAKANI

TBMM Basımevi - 2019